

УДК 636.5.636:612.015.3

ВИКОРИСТАННЯ КОРМОВОЇ ДОБАВКИ "КАМПРОВІТ" У ПТАХІВНИЦТВІ

Бігун П. П. – доцент,

Бігун Ю. П. – асистент,

Вінницький національний аграрний університет

Постановка проблеми. Однією з найважливіших проблем сучасного птахівництва є питання, пов'язані з розробкою заходів профілактики захворювань птиці в умовах промислового птахівництва. Жодні заходи лікування та імунопрофілактики окремих захворювань не можуть бути повноцінними, якщо не вирішені питання боротьби із стаціонарною інфекцією, з одного боку, і підвищенням неспецифічної резистентності організму, як чинника, стабілізуючого здоров'я курчат і при цьому підвищуючи їх продуктивність з іншого боку [1, 2, 3].

Зміни інтенсивності зростання і розвитку молодняка птиці пов'язані не тільки з раціоном і режимом годівлі, але й зі структурно-функціональним станом апарату травлення. Інтенсивність обмінних процесів в організмі птахів потребує відповідного зростання та розвитку його структур і особливо органів травлення [4, 5, 6].

Стан вивчення проблеми. За останні десятиріччя науково - виробниче випробування пройшла велика кількість як окремих біологічно активних речовин, так і комплексних кормових добавок з метою підвищення продуктивності тварин і птиці. Разом з тим, оцінка їх ефективності показала, що не всі вони відповідають сучасним вимогам науково-технічного прогресу [7, 8].

У зв'язку з наведеними вище даними, у науково-практичному плані розробка нової кормової добавки, яка б доповнювала раціон птиці, покращувала б її розвиток і підвищувала природну резистентність, а тим самим і покращувала б якість м'яса, є актуальною.

Завдання і методика досліджень. Вирішення даного питання потребує вивчення можливостей застосування в птахівництві імуностимулюючих кормових добавок.

Для вирішення поставлених завдань у 2011 році були проведені експериментальні дослідження в умовах птахофабрики "Степанівська" Вінницького району Вінницької області на молодняка курчатах яєчного кросу з 1 до 70-ти добового віку.

Умови утримання курчат відповідали загальноприйнятій технології вирощування в кліткових батареях. Годівлю птахів проводили за нормами ВНДТІП сухими повноцінними комбікормами згідно з віковими періодами та направленням продуктивності (основний раціон). Доступ до корму і води був вільним.

Кількість спожитого корму і його залишків визначали щоденно і за весь період дослідження. Хімічний склад комбікорму визначали за допомогою хімічного аналізу стандартизованими методами. Зоохімічні показники якості кормів визначали згідно з діючими методами: зола за ДСТУ ISO 5984-2004 [9]; жир

сирий за ДСТУ ISO 6492: 2003 [9]; протеїн сирий за методом К'ельдаля ДСТУ ISO 5983-2003 [9]; клітковина сира за ДСТУ ISO 6865:2004 [9].

З метою впливу на ріст, розвиток, продуктивність і підвищення природної резистентності була проведена регулююча доставка в організм птиці певних складових частин корму та біологічно активних речовин.

Для вирішення цих питань нами були відібрані ефективні моно і полікомпонентні кормові біологічні добавки на основі фітокомпозиції, сірки, висушеної свинячої шкурки та їх похідні, що являють собою в умовах розроблених нами технологій білково-мінерально-вітамінну добавку "Кампрівіт" ТУ У 15.7-00497236-004:2009. Препарат розроблений групою вчених і виготовлений на основі розробленого поживного середовища, на якому вирощувалася кишкова паличка, з подальшим перемішуванням з препаратом "Кампро" і фітокомпозицією "Вітастимул". Після перемішування суміш висушували та перемелювали.

Результати досліджень. Ріст і розвиток є основними показниками кількісних і якісних змін в організмі тварини (табл.1). Результати отриманих даних досліджень свідчать про те, що у курчат усіх груп у підготовчий період з одностодового до 20-денного віку суттєвої різниці по живій масі практично не відмічено. Різниця у живій масі відмічена після згодовування кормової добавки "Кампрівіт" після 20 – денного віку. Так жива маса курчат другої дослідної групи, яким згодовували кормову добавку "Кампрівіт" достовірно перевищувала курчат контрольної групи на 30-у добу на 4,3 %, на 40–у добу – на 8,00 %, на 50-у добу – на 14,2 %; на 60-у добу - на 7,5 % і на 70-у добу - на 18,70 % відповідно.

Птиця дослідної групи, якій згодовували кормову добавку "Кампрівіт", відрізнялася більш високою інтенсивністю росту.

Ефективність використання кормової добавки на збільшення живої маси курчат проявилася з 30-ти добового по 70 – ти добовий вік. За цей період жива маса курчат дослідної групи достовірно перевищувала контрольну групу курчат .

Кормова добавка "Кампрівіт", на нашу думку, відіграє роль імунностимулятора, підтримуючи на високому рівні стан здоров'я курчат у різні періоди їх життя.

Вивчення середньодобових приростів курчат за періодами дає можливість прослідкувати за інтенсивністю їх росту і розвитку.

Таблиця 1.- Динаміка приростів живої маси курчат при використанні кормової добавки "Кампрівіт", ($M \pm m$, $n=5$)

Вік, діб	Групи	
	1-контрольна	2-дослідна "Кампрівіт" (1,0 г на 1 кг живої маси)
1	42,2±0,17	42,17±0,15
20	172,62±0,97	172,66±0,81
30	280,66±1,44	292,76±1,46*
40	394,20±2,19	425,70±9,60*
50	545,81±1,40	568,60±2,68**
60	724,45±3,88	778,50±5,12**
70	817,59±1,23	888,50±4,86***

Примітка: достовірно при * - $p < 0,05$; ** - $P < 0,01$; *** - $P < 0,001$ відносно контролю

Ріст - це складова частина процесу розвитку, що визначається кількісною зміною живої маси тіла птиці, окремих органів і розмірів з віком. В основі росту лежить збільшення кількості клітин, маси кожної із них, а також міжклітинних утворень. Темпи росту і розвитку визначаються генотипом птиці і реалізуються відповідно до умов середовища (табл.2). Відомо, що курчата яєчних порід розвиваються швидше, але ростуть повільніше, ніж м'ясні. Для характеристики росту молодняку обчислюють абсолютний приріст, який визначається як різниця між кінцевою і початковою живою масою однієї голови [8].

Так, досліджуючи середньодобові і абсолютні прирости живої маси по періодах досліду, необхідно відмітити, що ці показники у перші дні життя птиці у період з 1 по 20 день практично не відрізнялися по групах.

Це насамперед пов'язано, по-перше, з вакцинацією птиці, по – друге, з привиканням до умов нового середовища і кормів. Особливо інтенсивно курчата яєчного кросу почали рости у період з 21 по 70 день досліджень. У цей період середньодобові прирости курчат дослідної групи суттєво перевищували контрольні. Так по середньодобовим приростам за період з 21 по 30 день друга група на 11,16 % відповідно. Ця тенденція до достовірного збільшення як середньодобових, так і абсолютних приростів спостерігалась і в інші періоди вирощування (табл. 2). У період з 31 по 40-у добу ці показники у дослідній групі перевищували достовірно курчат контрольної на – 17,08%. З 41 по 50-у добу відмічено зниження цих показників у курчат дослідної групи на 5,75 % порівняно з контрольними.

У період з 51 по 60 день середньодобові прирости були дещо нижчими від контрольної групи, що ми пов'язуємо з впливом навколишнього середовища (була різко знижена температура повітря), що аж ніяк не вплинуло на курчат дослідної групи (більше на – 17,50 % проти контрольної), які одержували додатково кормову добавку "Кампровіт" із розрахунку 1,0 г на 1 кг живої маси.

Таблиця 2. - Показники росту та розвитку курчат за дослід

Групи	Вік, днів	Середньодобовий приріст, г	Абсолютний приріст, г	% до контролю
1- контрольна	1-20	6,52	130,42	100,0
	21-30	10,80	108,04	100,0
	31-40	11,38	113,84	100,0
	41-50	15,16	151,61	100,0
	51-60	17,86	178,64	100,0
	61-70	9,31	93,14	100,0
За дослід	70	11,08	775,69	100,0
2- дослідна	1-20	6,52	130,49	100,05
	21-30	12,01	120,10	111,16
	31-40	13,29	132,94	117,08
	41-50	14,29	142,90	94,25
	51-60	20,99	209,90	117,50
	61-70	11,00	110,00	118,10
За дослід	70	12,09	846,33	109,10

Останній період вирощування від 61 до 70 дня характеризувався високими темпами росту курчат у всіх групах, де за середньодобовими і абсолютними приростами курчата другої дослідної групи достовірно перевищували кон-

трольних на – 18,10%. У цілому за дослід (70 днів) середньодобові і абсолютні прирости у курчат дослідних груп перевищували достовірно контрольних на – 9,10%.

Отже, згодовування курчатам кормових добавок позитивно впливає на підвищення середньодобових і абсолютних приростів живої маси, що сприяє їх швидкому росту і розвитку.

Для визначення впливу кормових добавок на рівень перетравності поживних речовин корму нами був проведений балансовий дослід на двох групах курчат по 5 голів у кожній. Результати балансового дослідження наведені в таблиці 3.

Одержані результати досліджень свідчать про те, що включення кормової добавки "Кампровіт" у раціони курчат позитивно впливає на перетравність поживних речовин. Так перетравність органічної речовини у курчат дослідної групи збільшилася на 5,0 % ($P < 0,05$), протеїну на 6,0 % ($P < 0,05$), жиру на 4,0 % ($P < 0,05$), клітковини на 4,0 % ($P < 0,05$) порівняно з контрольними.

Таблиця 3. - Перетравність основних поживних речовин раціону курчатами, % ($M \pm m$, $n=5$)

Показники	Група	
	1-контрольна	2-дослідна "Кампровіт" (1,0 г на 1 кг живої маси)
Органічна речовина	81±0,74	86±1,41*
Сирий протеїн	85±1,54	91±1,27*
Сирий жир	81±0,94	85±0,94*
Сира клітковина	12±0,94	16±0,94*
Безазотисті екстрактивні речовини	86±0,71	88±0,71

Примітка: * - $P < 0,05$.

Життєздатність молодняку має важливе економічне значення. При виробництві м'яса бройлерів підвищення збереженості поголів'я сприяє зниженню виробничих затрат і покращує ефективність галузі птахівництва. На збереженість впливає багато факторів: годівля і наявність у кормах поживних речовин, забезпеченість водою, умови утримання та інші. Огляд птиці протягом проведених досліджень свідчить про деякі відмінності у стані здоров'я по групах.

Таблиця 4. - Збереженість курчат за використання кормової добавки "Кампровіт"

Група	К-ть голів у групі	Загибло, голів	Збереженість, %	Кількість голів, що перехворіли	± до контролю
I – контрольна	100	11	89,0	14	-
2-дослідна "Кампровіт" (1,0 г на 1 кг живої маси)	100	1	99	4	10

Представлені дані показують, що максимальну збереженість виявили курчата дослідної групи, яким згодовували додатково 1,0 г на 1,0 кг живої маси добавки (табл. 4). Збереженість у дослідній групі склала 99,0 %, що на 10 % вище, ніж у контрольній. Необхідно відмітити, що невисока збереженість (89,0 %) у курчат контрольної групи, мабуть, пов'язана зі зниженням імуніте-

ту, що призводить до виникнення різного роду захворювань, знижуючи апетит та їх стійкість до різного роду токсинів.

Отже, збагачення кормових раціонів для птиці кормовою добавкою "Кампровіт" із розрахунку 1,0 г на 1 кг живої маси позитивно впливає на збереженість курчат та підвищення їх імунної резистентності, а разом з тим і отримання високих показників інтенсивності росту та розвитку.

Висновки та пропозиції

1. Згодовування кормової добавки "Кампровіт" із розрахунку 1,0 г на 1 кг живої маси підвищує обмінні процеси в організмі птиці завдяки чому підвищуються середньодобові прирости курчат. Середньодобові і абсолютні прирости у курчат дослідної групи перевищували достовірно контрольних на – 9,10 %.

2. Збагачення кормових раціонів для птиці кормовою добавкою "Кампровіт" підвищує збереженість курчат на 10 % та підвищує їх імунну резистентність.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

1. Вплив мікробізму на збереження та живу масу курчат. //Птахівництво./ [А.Б. Байдевятов., Л.А. Ольховник., О.П. Прокудін., Г.А. Зон.]. - 1981.вип.32.- С. 55-60.
2. Прокудін О.П. Залежність господарсько – корисних ознак курчат від рівня загальної бактеріальної забрудненості повітря і вмісту в ньому санітарно – показової мікрофлори / Птахівництво. / О.П. Прокудін, Г.А. Зон. - 1982.- вип.34.- С. 58-62.
3. Witkowski I. The influence of the membrane sodium pump activity on the ability of human peripheral blood lymphocytes to form eakly rosettes with SRBC // Immunology. / I. Witkowski. - 1985 - 55, 2. P. 339-345.
4. Оганов Э. О. Морфометрія органів пищеварительной системы кур в зависимости от различной степени двигательной активности.// Вклад молодых ученых и специалистов в научно – технический прогресс в с.-х. производстве: Тезисы докладов, Кирг. СХИ им . К.И. Скрябина, ч. 2. Фрунзе./ Э. О. Оганов. - 1990 - 42 с.
5. Динамика роста органов пищеварительной системы кур в зависимости от возраста и двигательной активности. / Пути увеличения производства и повышения качества сельскохозяйственной продукции: Тезисы докладов X научно – практической конференции молодых ученых и специалистов. / Э.О. Оганов. - Оренбург, узд. ВНИИМСа, 1991.- С.43-45.
6. Оганов Э.О. Возрастная морфометрія желудка кур в зависимости от различной степени двигательной активности. / Проблемы научного обеспечения повышения эффективности сельскохозяйственного производства:Тезисы докладов. / Кирг. СХИ им. К,И. Скрябина, ч. 2. / Э.О.Оганов. – Бишкек. - 1992. – С. 145-147.
7. Слюсар П.М. Производство бройлеров. / П.М. Слюсар, В.А. Сергеев, А.П. Ященко. – К: "Урожай". – 1981.- 141с.
8. Криштофорова Б.В. Динамика роста и развития живой массы, объема крови и некоторых внутренних органов мясных цыплят кросса "Габро 6" во взаимосвязи с минеральными добавками в рацион. // Тез. докл.

- научн. конф.: "Эколого – экспериментальные аспекты функциональной, породной и возрастной морфологии домашних птиц". / Б.В. Криштофова, Ю.Ю. Каргополдцев, С.В. Полишук. – Воронеж, 1989.- С.7-13.
9. Методика проведения научных и производственных исследований по кормлению сельскохозяйственной птицы // Под общ. ред. академика В. И. Фисинина, Ш. А. Имангулова; Разраб. : Ш. А. Имангулова, И. Е. Егоров, Т. М. Околетова, А. Н. Тищенко и др. – Сергиев Посад. – 2002. – 33с.

УДК 338.1:338.111

ОСНОВИ ЕКОНОМІКИ ВІВЧАРСТВА У ФЕРМЕРСЬКОМУ ГОСПОДАРСТВІ

*Вовченко Б.О. – професор,
Гузь Н.С. – магістр, Херсонський ДАУ*

Постановка проблеми. Найважливішим фактором збільшення виробництва конкурентоспроможної продукції вівчарства і підвищення його рентабельності є використання генетичного потенціалу овець та розробка методів підвищення їх продуктивних якостей. При проведенні цих заходів необхідно в кожній природноекономічній зоні визначити оптимальні умови, які забезпечать виведення та розведення таких порід, типів овець, спроможних протистояти екстремальним умовам життя, добре використовувати корми, давати внесок у якісну продукцію.

Стан вивчення проблеми. В Україні, в окремих господарствах (Херсонській, Дніпропетровській, Харківській, Сумській областях), були створені високопродуктивні стада кросбредних овець, які в 1990 році були апробовані та затверджені як український тип радянської м'ясо-вовнової породи, а потім, пізніше, на базі цих популяцій та додатково виведених ще в Одеській і Чернівецькій областях, у 2000 році була апробована та затверджена на науково-технічній раді Міністерства аграрної політики України нова асканійська м'ясо-вовнова порода овець з кросбредною вовною з 5-ма внутрішньопородними типами: асканійський кросбред, асканійські чорноголові, буковинський, дніпропетровський та одеський. Вівці цих типів значно відрізняються один від одного як за походженням, так і за продуктивністю та характером вовнового покриву.

Асканійські кросбреди мають добру продуктивність та однорідну вовну тонкого кросбреда, довжиною 11-12 см та товщиною 58-56 якості. Довготривале розведення цих овець у племзаводі "Маркеєво" Херсонської області та відсутність результатів економічної комплексної оцінки обумовило актуальність аналізу стада кросбредних овець в умовах фермерського господарства.

Завдання і методика досліджень - розведення кросбредних овець. Основне завдання аналізу стада кросбредних овець – здійснити комплексну